

SINIF GÖZLÜĞÜ

Aydinlik Yildirim KOÇ
26.7.93

Özelleştirme gerçekten engellenemez mi?

Uluslararası tekeli sermayenin istediği istikrar programı 24 Ocak 1980 tarihinde uygulamaya sokuldu. Bu istikrar programını parlamenter demokrasi içinde uygulayamayanlar, parlamenter demokrasiyi bir askeri darbe ile sona erdirerek, uluslararası tekeli sermayeye karşı meşru demokratik zemindeki kitlesel direnişi sona erdirdiler. Kenan Evren anılarında şöyle yazıyor: "Eğer 24 Ocak kararları denen kararların arkasından 12 Eylül dönemi gelmemiş olsaydı, o tedbirlerin fiyasko ile sonuçlanacağından hiç şüphem yoktu. Böyle sıkı bir askeri rejim sayesinde o tedbirler meyvesini vermiştir."

24 Ocak istikrar programı ve 12 Eylül askeri darbesi sonrasında birçok insan gereken duyarlılığı gösteremedi veya önemli hatalar yaptı. Sendika toplantılarında yıllardır bu hataları yaşıyoruz.

Uygulanan program sonucunda, sendikacı işçilerin gerçek ücretleri 1980-1988 döneminde yaklaşık bir veya dörtte bir düzeyine kadar indirildi. Bu süreçte edinilen deneyim ve gelişen sınıf bilinci sayesinde 1989-1992 yıllarında, sendikaların önderliğinde veya en azından çatısı altında, çok önemli bir kitle mücadelesi gelişti. Sendikacı işçilerin gerçek ücretleri darbe öncesindeki düzeyi aştı.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur: Uluslararası ve yerli tekeli sermaye, istikrar programını uygulamak ve Türkiye'de işçi ücretlerini düşürebilmek için ihtilal yaptı. Parlamento ve tüm siyasal partileri feshetti. Sendikaların faaliyetini durdurdu veya sendikaları işlemez hale getirdi. Grevleri ve direnişleri yasakladı. Yüz binlerce insanı işkenceden geçirdi.

1989-1992 döneminde ise 8 milyon dolayında ücretlinin yaklaşık 1-1.5 milyonu çeşitli meşru ve demokratik eylemlere katıldı. 3 Ocak 1991 günü bir gün süreyle işe gitmedi. Zonguldak maden işçileri 5 gün yürüdü. Grevde geçen işgünü sayısı 4 yılda toplam 11.3 milyon oldu. En etkili eylem olarak da, 700-800 bin işçi ellerine birer kâğıt alıp, birkaç defa vizite eylemi yaptılar.

Bunlar önemlidir. Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde neredeyse dönüm noktalarından biri olacak kadar önemli eylemlerdir. Ancak uluslararası deneyimler göz önüne alındığında, çok fazla da abartılmamalıdır. İşçi sınıfı, bu dönemde, siyasal alanda sınıf çıkarları doğrultusunda bağımsız bir tavır ve örgütlenme geliştirememiştir. Tüketici boykotları yapılamamıştır. Sınıfın neredeyse beşte dörtü eylemlere katılmamıştır.

Ancak işçi sınıfı o denli güçlüdür ki, yapılanlar bile, uluslararası sermayenin istikrar programını işlemez hale getirmiştir.

Özelleştirme yalnızca zarar eden kamu işletmelerinin kapatılması ve kârlılarının satılması değildir. Özelleştirmenin asıl amacı, işçi sınıfının yıllar süren mücadelesiyle oluşan "sosyal devlet" in ortadan kaldırılmasıdır.

Buna engel olamaz mıyız?

Çok daha deneyimsizken ve çok daha az bilinçli-ken 24 Ocak istikrar programını çökertmiş bir işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine sahibiz. Son yıllardaki mücadelelerde özellikle kamu sektörü işçileri önemli deneyimler kazandı.

Sosyal devletin ortadan kaldırılmasını önleyebiliriz. Kâr eden KİT'lerin uluslararası ve yerli sermayeye peşkeş çekilmesini önleyip bunların ülkemiz ve tüm çalışanlar yararına faaliyet gösteren demokratik kuruluşlar haline getirilmesini sağlayabiliriz.

Ama önce meşru ve demokratik bir kitle mücadelesiyle bunun mümkün olduğuna inanmamız gerekiyor.

Muhtaç olduğumuz kudret, işçi sınıfının ve sendikacılık hareketinin deneyim birikiminde, sınıf bilincinde ve örgütlü mücadele geleneğinde mevcuttur.